

te lenteweelde uitjubelen. Omdat het tuintje overigens nog vrij kaal is, zet men deze polletjes dicht bij elkaar, zoodat men er, in de kamer gezeten, het geheel op heeft. Verder neme men een polletje *Anemone patrica* en *Corydalis*, welke eveneens vroeg bloeien en weinig zon behoeven.

Later komen de goudgele *Doronicums* en de veelkleurige *Aquilegia's*, benevens *Dicentra spectabilis* (Gebroken hartjes) en *Digitalis* (Vingerhoedskruid). Ook het interessante Longenkruid (*Pulmonaria*) met haar fraai gevlekte blad mag niet ontbreken. *Primula's*, *Viooltjes* en *Vergietmijnetjes* evenmin. Op de donkerste hoekjes kan men *varrens* planten, terwijl daaromheen de kruipende Maaagdencypres (*Vinca*) het gras vervangen kan. Gras is in kleine stadstuintjes niets gedaan, ook grasranden geven langs de paden niets dan verdriet en teleurstelling. Veel beter kan men van *Saxifraga umbrosa* gebruik maken, dit is ook in 's winters groen en levert in den zomer mooie snijbloempjes. Op plaatsen waar zon komt kan men *Armeria* (Engelsch gras) gebruiken. Dit komt in groeiwijze geheel met gras overeen en bloeit haast den geheelen zomer. Mogen de randen iets breder zijn, dan neme men *Funkia's* of *Asperula* (Lieve Vrouwen Bedstroo). Als zomerbloeier kan men *Thalictrum aquilegifolium* en *Spiraea* kiezen, beide zijn tevens goede snijbloemen.

De noordkant van een muur of schutting onttrekke men door klimop aan het oog, vooral als men er van uit de kamer tegenaan ziet. Waar nog een beetje zon komt bloeit en groeit de éénjarige Oost-Indische Kers (*Tropaeolum*) heel goed. Heeft men een beschut muurtje, waar ook 's winters zon komt, dan leide men daar een Winterjasmijn (*Jasminum nudiflorum*) tegen op. Deze bloeit van November tot Maart, dus in een tijd dat nog weinig in bloei is.

Er zijn nog wel meer planten die in donkere stadstuintjes heel goed gedijen, zooals b.v. de Kerstroos (*Helleborus*), *Megasea*, *Heuchera*, verschillende *Campanula*-soorten, enz., maar wie bovengenoemd sortiment bezit, kan bijna het geheele jaar door iets in bloei hebben.

Men plante z'n bloemen evenwel niet in perkjes bijeen, doch groepeer alles zoo natuurlijk mogelijk in breede strooken langs de schuttingen, waardoor het tuintje veel grooter schijnt dan het in werkelijkheid is. Deze groepeerings moet evenwel met de juiste kennis van zaken en den noodigen smaak plaats hebben. Met eenigen goeden wil en een goede raadgeefster als „Onze Tuinen” steeds is, gaat het uitstekend. Als het geheel er maar netjes uitziet, en, wat het voornaamste is, als het den bezitter bevrediging schenkt.

G. D. D.

Mijn Vijftig beste planten voor den Rotstuintje.

Het is niet dan met een zekere aarzeling dat ik bovenstaand opschrift boven dit stuk plaats. Het staat er zoo uitdagend, mijn „vijftig beste planten voor den rotstuintje”, zoo uitlokkend als het ware tot critiek. Voorzeker zullen er lezers van „Onze Tuinen” zijn, die het lang niet met mij eens zijn, maar laten wij tuinliefhebbers niet vergeten, dat ieder van ons er een persoonlijke smaak op nahoudt, dat deze bij geen twee menschen gelijk is, dat daaraan ook voor een zeer groot deel de aantrekkelijkheid van het tuinieren is toe te schrijven met zijn daardoor oneindige variatie en schakeering. En dat laatste kunnen wij allen toch niet anders dan van harte toejuichen. Laat ik hieraan nog toevoegen dat het opschrift hierboven berust op jarenlange praktische ervaring van mijzelf in de eerste plaats, van tal van vrienden en kennissen anderszijds.

Na deze korte inleiding, die ik vooraf wilde laten gaan, durf ik het wagen van wal te steken. Ik wil dan uitgaan van het standpunt van de aanvangende liefhebber, niet van de meer gevorderde amateur die reeds de eerste faze achter de rug heeft, waar de liefhebberij langzamerhand in een soort hartstocht ontaart; die niet rust voor hij weder een nieuwe parel van het hooggebergte aan zijn reeds aanzienlijke collectie schatten heeft toegevoegd en die slechts tevreden is, als hij er in is geslaagd een als zeer lastig bekend staande plant tot goede groei en bloei te brengen, om dan weder met een nog zeldzamere en lastige te beginnen. Ja, geachte lezeres en lezer van „Onze Tuinen” in zulk een hartstocht kan de liefhebberij voor rotsplanten (Alpen) ontaarden, als deze U eens in haar ban heeft geslagen. Het is een fascinerende, betooverende liefhebberij, wie eenmaal goed daarmede is aangevangen die laat het niet weder los; die weet wel waar hij is begonnen, maar niet waar hij eindigt. Maar laat ik er direct bijvoegen, het geeft ook een buitengewone voldoening en is misschien wel de mooiste en aantrekkelijkste van alle takken van tuinieren.

Maar ik ben afgedwaald. Ik wilde zeggen dat de vijftig beste planten voor de rotstuintje die ik hierna zal noemen bedoeld zijn voor de beginnende liefhebber. Dat die vijftig planten dus gemakkelijk zijn in cultuur, wijders geen hoge eischen stellen aan onze kweekkunst, geen bijzondere zorgen verlangen wat grond betreft en gemakkelijk en voor civiele prijzen zijn te bekomen. Alleen moeten zij hebben veel zon, dat is nu eenmaal voor het gedijen van rotsplanten een noodzakelijkheid, een soort axioma en behoort dan ook eigenlijk thuis bij de rotstuintaanleg, waarover ik het nu hier niet kan hebben.

Campanula Portenschlagiana.
(Orig. foto voor O. T. v. d. Schrijver.)

Verder moeten die vijftig planten zooveel mogelijk families van Alpenplanten vertegenwoordigen, met andere woorden, wij moeten ons niet beperken tot een paar families met een massa soorten (wat heel gemakkelijk kan, want om maar een voorbeeld te noemen, een groote

Daphne cneorum.
(Orig. foto voor O. T. v. d. Schrijver.)

speciaalkweker van Alpinen biedt in zijn prijscourant alleen al meer dan twee honderd soorten *Saxifraga*'s aan), maar onze keuze zoodanig doen dat wij een goed overzicht krijgen van de verschillende plantenfamilies die onze gebergten bewonen. Wij zullen daardoor ook een grootere verscheidenheid, vormenrijkdom en bloemenpracht kunnen bewonderen. Dan nog moeten het zijn vijftig soorten die een rijke bloemenpracht te aanschouwen geven in verschillende heldere, sterke kleuren, een der meest kenmerkende eigenschappen van de flora van het hooggebergte; terwijl ze tevens ook de habitus van Alpinen, het kussenvormende, zodenvormende, kruipende moeten hebben, kortom de gedrongen groei, waardoor de bloei zooveel te meer opvalt. Nog moeten bij die vijftig planten niet worden opgenomen soorten die soms wel heel mooi zijn, maar die, als wij niet buitengewoon op ze passen spoedig de alleenheerschappij gaan voeren (b. v. *Cerastium tomentosum*, *Hieracium aurantiacum* en andere; de eerste overgroeit op den duur alles, de laatste slaat overal uit zaad op waardoor het lastige onkruiden kunnen worden).

Na deze voorbeschouwing laat ik hier mijn vijftig beste planten voor de rotstuin in alfabetische rangschikking volgen. Dit laatste ontstaat mij van de moeilijke opgave ze naar voorkeur op te noemen.

Alyssum saxatile citrinum, geel. *Androsace Chumbyi*, rose. *Androsace lanuginosa*, rose. *Anemone pulsatilla*, violet. *Arenaria balearica*, wit. *Arenaria montana*, wit. *Aubrietia deltoidea*, lila. *Aubrietia Moerheimi*, rose. *Campanula carpatica*, blauw. *Campanula portenschlagiana*, blauw. *Campanula pusilla*, lichtblauw. *Cytisus kewensis*

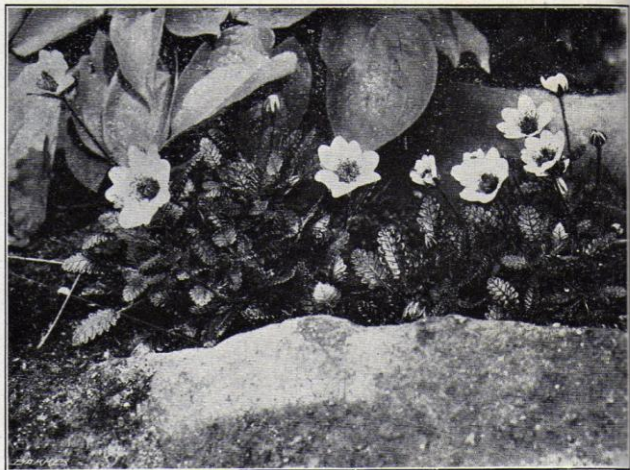
alpinus, rood. *Dianthus deltoidea*, rood. *Dianthus graniticus*, rood. *Dryas octopetala*, wit. *Erinus alpinus*, wit en rose. *Gentiana asclepiadea*, blauw. *Gentiana lachodegiana*, blauw. *Gentiana sino-ornata*, blauw. *Hutchinsia alpina*, wit. *Iberis sempervirens*, wit. *Linaria alpina*, oranjeviolet en rose. *Lithospermum prostratum* Heavenly Blue, blauw. *Oxalis adenophylla*, rose. *Phlox setacea*, rose. *Polygala chamaebuxus purpurea*, lilageel. *Potentilla Tonguei*, oranje-rood. *Primula bulleyana*, abrikooskleur. *Primula cashmeriana*, violet. *Primula Juliae*, paars. *Primula rosea*, rood. *Ranunculus amplexicaule*, wit. *Saponaria ocymoides*, lila. *Saxifraga aizoon atro-purpurea*, roselila. *Saxifraga burseriana*, wit. *Saxifraga cotyledon*, wit. *Saxifraga lantoscana*, wit. *Saxifraga lingulata*, wit. *Saxifraga oppositifolia*, violettepaars. *Sedum album*, wit. *Sedum spathulifolium*, geel. *Sempervivum arachnoideum*, rood. *Sempervivum tectorum*, rood. *Silene alpestris*, wit. *Veronica rupestris*, blauw. *Viola bosniaca*, rood. *Viola gracilis*, donkerblauw. *Wahlenbergia serpyllifolia*, blauw.

De *Daphne*, *Dryas*, *Gentiana* en *Primula*'s verdragen geen te drooge standplaats; deze moet eerder aan de vochtige kant zijn. Daarom verdient het aanbeveling deze soorten zoo laag mogelijk in de rotstuin te plaatsen; de *Primula*'s bovendien aan de noordzijde, zoodat ze niet de geheele dag in de brandende zon staan.

De *Cytisus kewensis*, *Daphne cneorum* en *Polygala Chamaebuxus* zijn kleine heestertjes. De beste tijd voor het planten is ontegenzeggelijk het voorjaar, ook op droge grond. De sterfte onder onze Alpinen in den winter wordt niet veroorzaakt door de koude, maar door het vocht. Planten wij nu in het najaar, vooral in het late najaar, zoodat de planten niet eerst in de gelegenheid zijn behoorlijk aan te slaan, dan kunnen wij er staat op maken er in den winter heel wat te verspelen, als deze erg vochtig is; de planten rotten dan gewoon weg.

Nog een bemerking moet ik maken inzake *Linaria alpina*. Deze prachtige alpina is kort levend, feitelijk kan men deze als een eenjarige beschouwen (onder Alpinen een heele zeldzaamheid.) De plant zaait zich echter uitstekend zelf uit, zoodat men eenmaal in het bezit ervan, ze niet gauw weder verliest.

De bloei van al de hier genoemde planten valt in het voorjaar, ten deele zomer, met uitzondering van de *Gentiana*en, die alle drie in het najaar Sept.-Oct. bloeien.

De in het voorjaar bloeiende Gentianen, acaulis en verna, hoe schitterend ook, heb ik niet in deze lijst op genomen, als zijnde te grillig en te moeilijk voor een beginnende amateur.

Ter illustratie een zestal foto's. No. 1. Campanula portenschlagiana. 2. Daphne cneorum. 3. Dryas octopetala. 4. Saxifraga cotyledon. 5. Viola bosniaca. 6. Een Saxifraga van de Euai-zoongroep, niet in bloei, om de prachtige rosetten te laten zien en tevens te laten uitkomen dat ook wanneer de bloeitijd voorbij is, verschillende rotsplanten de moeite van het bekijken en bewonderen waard zijn.

Amersfoort.

JAC. KLEBER.

DENDROLOGIE.

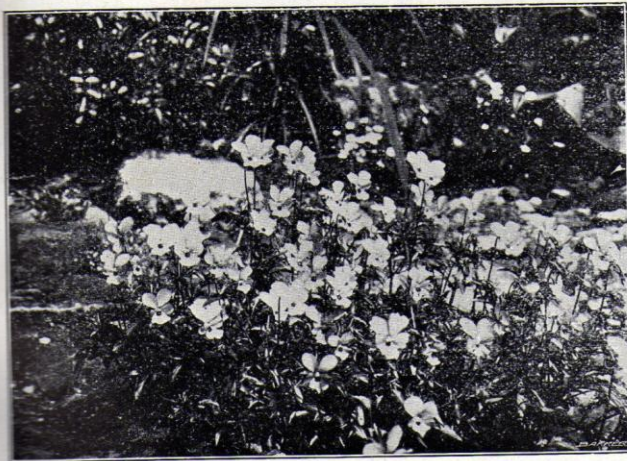
WILGEN.

't Is nu de tijd van wilgenbloei, althans voor tal van soorten en vooral die, welker bloemen zich eerder dan de bladeren ontplooiën, daarom meer in 't oog loopen. (*Salix capraea*; *Salix cineria*; *Salix aurita*; *Salix daphnoides*, etc.). De meeste menschen loopen er langs heen en geven er geen acht op. Anderen, zoogenaamde liefhebbers (sters) trekken de takken met de gele mannelijke katjes van de boomen af, zetten ze in een vaasje met water en daarmee is de belangstelling finaal uit.

Maar voor hen, die werkelijk van boomen houden, is de wilg een bron van studie. Want er bestaan een ontzaggelijk aantal soorten en onderlinge kruisingen, en zonder de mannelijke en vrouwelijke bloemen, is 't dikwijls moeilijk de juiste naam te vinden.

Daarom moet men nu vooral de mannelijke boomen met opmerkzaamheid beschouwen, hun bestaan is slechts kort.

De meeste hebben slechts twee meeldraden, die bij sommige soorten nog samengegroeid zijn. Anderen hebben drie meeldraden, o. a. *S. triandra* (*S. Amygdalina*) Amandel of twee-bast-wilg, terwijl *Salix pentandra* o. a. 5 meeldraden heeft.

Viola bosniaca.
(Orig. foto voor O. T. v. d. Schrijver.)

Saxifraga Cotyledon.
(Orig. foto voor O. T. v. d. Schrijver.)

Zooals gezegd bestaan er mannelijke en vrouwelijke boomen. De wilg is dus twee-huizig. Het kan dus gebeuren, dat men wilgen tegenkomt, die geen gele katjes dragen, maar groene. Dit zijn vrouwelijke, omdat het bloempje slechts bestaat uit een steunblaadje (soms tijds gekleurd) en een groen vruchtbeginsel met stijl en stempel. Doch daarmee kan men voor 't onderkennen al een heel eind komen, al is 't niet gemakkelijk, soms zelfs zeer moeilijk. Bij 't determineren volgens de vrouwelijke bloemen moet men behalve op de vorm, kleur en beharing van 't steunblaadje vooral letten op het vruchtbeginsel, welke vorm het heeft of het gesteeld of ongesteeld is, of het behaard of glad is, of de stijl lang is of ontbreekt en of de stempel enkelvoudig of gespleten is. Toch moet men dikwijls voorzichtig zijn om alleen daarop af te gaan. Er zijn gevallen dat van een soort vormen voorkomen, die van den regel afwijken.

Wie in de duinstreek of onze Veluwe, Brabandsche of Gooische Zandgronden woont, heeft daar zeker de kruipwilg (*Salix repens*) ontmoet. Bij deze kan men planten vinden die geheel kale, andere die meer of minder dicht behaarde vruchtbeginsels hebben en bovendien dikwijls in vorm verschillen.

In de meeste schoolflora's¹⁾ wordt er maar vlugjes over heen gelopen, maar voor werkelijk belangstellenden is 't werkelijk de moeite waard, die wilgenkatjes nader te bekijken. Zoo gezegd, de eene boom draagt katjes van uitsluitend mannelijke, de andere uitsluitend vrouwelijke bloemen. Doch op elke regel is een uitzondering en zoo ook hier.

Niet zoo heel zeldzaam komt men boomen tegen, die katjes dragen, die oogenschoonlijk alleen mannelijke bloempjes hebben, doch goed bekeken, ziet men dat tusschen die mannelijke bloempjes ook vrouwelijke te vinden zijn, die echter niet altijd de normale vorm hebben, doch veelal ook een middending vormen tusschen

¹⁾ De meeste flora's noemen slechts *Salix repens*, terwijl men vlak bij elkander minstens 3 verschillende vormen kan onderscheiden, die volgens de aangegeven determinatie niet uitkomen.